בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ

גִּלָּיוֹן

שִׁיעוּרֵי חִינוּךְ

אִידִיש

פוּנֶעם רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א

פְּרַאקְטִישֶׁע עֵצוֹת אוּן הַדְרָכוֹת פַאר עֶלְטֶערְן, מְלַמְּדִים, מְחַנְּכִים אוּן מְחַנְּכוֹת

מוסדות היכל הקודש ברסלב

גליון ק"ד

פרשת שמיני
שנת תשפ"ה

שִׁיעוּרִים אִין חִינוּךְ

פוּנֶעם רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א

אַ מְחַנֵּךְ פִיר אוּן צְוָואנְצִיג שָׁעָה

מִיטְ'ן אֵייבֶּערְשְׁטְנְ'ס הִילְף בְּרֶענְגֶען מִיר אַייךְ אַ שִׁיעוּר וָואס דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א הָאט גֶעגֶעבְּן פַאר מְחַנְּכִים, פַּרְשַׁת אַחֲרֵי קְדוֹשִׁים שְׁנַת תשפ"ג לִפְרָט קָטָן, אִין ווִילְיַאמְסְבּוּרְג יע"א.

גֶעלוֹיבְּט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אַז עֶר הָאט אוּנְז אוֹיסְדֶערְוֶועלְט אַז מִיר קֶענֶען אַרְבֶּעטְן מִיט אִידִישֶׁע קִינְדֶער, מִיר קֶענֶען הֶעלְפְן אוֹיפְבּוֹיעֶן אִידִישֶׁע קִינְדֶער.

זוּמֶער זֶענֶען דִי קִינְדֶער מֶער פַארְשְׁפִּילְט

מִיר הָאבְּן יֶעצְט אָנְגֶעהוֹיבְּן דֶעם זוּמֶער זְמַן, מִיר הָאבְּן יֶעצְט אַפָּאר וָואכְן פוּן נָאךְ פֶּסַח בִּיז זוּמֶער, זָאלְט עֶטְץ ווִיסְן אַז זוּמֶער זֶענֶען דִי קִינְדֶער אַנְדֶערְשׁ פוּן ווִינְטֶער, זוּמֶער זֶענֶען דִי קִינְדֶער מֶער פַארְשְׁפִּילְט אוּן נִישְׁט אַזוֹי עֶרְנְסְט צוּם לֶערְנֶען.

אַזוֹי הָאט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער בַּאשַׁאפְן דֶער נַאטוּר פוּן קִינְדֶער אוּן אוֹיךְ פוּן דֶערְוַואקְסֶענֶע, ווִינְטֶער אִיז אַ מֶענְטְשׁ מֶער זִיצֶענְדִיג, מֶען קֶען מֶער מִיטְהַאלְטְן דִי לִימוּדִים, אוּן זוּמֶער אִיז מֶען מֶער פַארְשְׁפִּילְט.

אָבֶּער אַז מֶען ווֵייסְט ווִי אַזוֹי צוּצוּגֵיין צוּ קִינְדֶער, מֶען ווֵייסְט ווִי אַזוֹי אָנְצוּכַאפְּן דֶער מֹחַ אוּן הַארְץ פוּן אַ קִינְד, אִיז נִישְׁט קַיין חִילוּק צְווִישְׁן זוּמֶער אוּן ווִינְטֶער, יָא פַארְשְׁפִּילְט אוּן נִישְׁט פַארְשְׁפִּילְט, אִין בֵּיידֶע צַייטְן קֶען מֶען אַסַאךְ אַרַיינְלֵייגְן אִין זֵיי, אֲפִילוּ בִּשְׁעַתְ'ן שְׁפִּילְן קֶען מֶען מִיט חָכְמָה אַרַיינְלֵייגְן אִין דִי קִינְדֶער אֱמוּנָה אוּן מִידוֹת טוֹבוֹת.

דִי 'חֶבְרָה הַצָּלָה' פוּן דִי אוּמוֹת הָעוֹלָם

אִיךְ רֶעד יֶעצְט אִין ווִילְיַאמְסְבּוּרְג, אָבֶּער אִיךְ הָאף אַז דִי מְלַמְּדִים אוּן לֶערֶערִינְס פוּן שְׁטֶעטְל וֶועלְן אוֹיךְ אוֹיסְהֶערְן דֶעם שִׁיעוּר, ווַייל אִיךְ ווִיל רֶעדְן פוּן זֵייעֶר אַ ווִיכְטִיגֶע נְקוּדָה וָואס אִיז מֶער נוֹגֵעַ אִין שְׁטֶעטְל.

אַזוֹי ווִי דִי מוֹסָד וַואקְסְט בָּרוּךְ הַשֵּׁם, עֶס וֶוערְט גְרֶעסֶער אוּן גְרֶעסֶער, הָאבּ אִיךְ זֵייעֶר מוֹרָא אַז עֶס וֶועט וֶוערְן אַבִּיסְל סִיסְטֶעמַאטִישׁ, מִיט תַּקָּנוֹת אוּן אָן הַארְץ.

אִיךְ בֶּעט זֵייעֶר אַסַאךְ דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז אֲפִילוּ דִי מוֹסָד צוּוַואקְסְט זִיךְ, זָאל עֶס נִישְׁט וֶוערְן אַזוֹי ווִי אַ מַאשִׁין, אָן מֹחַ אוּן הַארְץ, נָאר אַלֶע מְלַמְּדִים אוּן לֶערֶערִינְס זָאלְן שְׁפִּירְן ווִי עֶס אִיז זֵייעֶר מוֹסָד.

אִיךְ ווִיל נִישְׁט הָאבְּן בַּיי מִיר אִין מוֹסָד מְלַמְּדִים אוּן לֶערֶערִינְס וָואס קוּמֶען צוּ דִי קִינְדֶער בְּלוֹיז צוּ טוּן זֵייעֶר דְזְשַׁאבּ, אוּן עֶס אִינְטֶערֶעסִירְט זֵיי נִישְׁט דִי קִינְדֶער אַ מִינוּט פַאר דִי צַייט אוּן אַ מִינוּט נָאךְ דִי צַייט.

קוּקְט דִי חִילוּק צְווִישְׁן דִי 'חֶבְרָה הַצָּלָה' פוּן אִידִישֶׁע קִינְדֶער אוּן לְהַבְדִּיל אֶלֶף אַלְפֵי הַבְדָּלוֹת פוּן אוּמוֹת הָעוֹלָם. בַּיי אִידִישֶׁע קִינְדֶער וֶוען מֶען הֶערְט חַס וְשָׁלוֹם אַז אֵיינֶער שְׁפִּירְט זִיךְ נִישְׁט גוּט, אִיז נִישְׁטָא דִי מַחְשָׁבוֹת 'עֶס אִיז יָא מַיין דְזְשַׁאבּ', 'עֶס אִיז נִישְׁט מַיין דְזְשַׁאבּ', מֶען לוֹיפְט, מֶען צֶערַייסְט זִיךְ, מֶען הָאפְט אֶפְשָׁר וֶועל אִיךְ אָנְקוּמֶען אַ סֶעקוּנְדֶע פְרִיעֶר צוּם חוֹלֶה אוּן רַאטֶעוֶוען זַיין לֶעבְּן.

אַנְדֶערְשׁ אִיז בַּיי דִי שְׁטָאטִישֶׁע חֶבְרָה הַצָּלָה, זֵיי הָאבְּן אַ גֶעזֶעץ אַז פוּן וֶוען דִי רוּף קוּמְט אַרַיין, דַארְפְן זֵיי בִּיז אַכְט אָדֶער צֶען מִינוּט זַיין בַּיים חוֹלֶה, דֶערִיבֶּער אוֹיבּ זֵיי זֶעעֶן אַז דֶער חוֹלֶה גֶעפִינְט זִיךְ וֵויינִיגֶער פוּן אַכְט מִינוּט ווַייט פוּן זֵייעֶר הַצָּלָה גַארַאדְזְשׁ (גֶעבֵּיידֶע), בְּלַייבְּן זֵיי שְׁפִּילְן מִיט זֵייעֶרֶע טֶעלֶעפָאוֹנְס אִינֶעם אַמְבּוּלַאנְס, ווַייל עֶס אִיז נָאכְנִישְׁט דִי צַייט אָנְצוּקוּמֶען...

אוֹיךְ וֶוען עֶס גֵייט אַרִיבֶּער דִי שָׁעוֹת וָואס דֶער מֶענְטְשׁ אַרְבֶּעט צוּ לוֹיפְן רַאטֶעוֶוען מֶענְטְשְׁן, הֶעלְפְט עֶר מֶער קֵיינֶעם נִישְׁט בִּיז עֶס קוּמְט אָן דֶעם קוּמֶענְדִיגְן צַייט וָואס עֶר דַארְף ווַייטֶער גֵיין אַרְבֶּעטְן, אִין עֶנְגְלִישׁ רוּפְט מֶען עֶס: עֶר אִיז אָף דָארִי, דָאס מֵיינְט עֶר אִיז נִישְׁט יֶעצְט אִינְמִיטְן דִי אַרְבֶּעט, אֲפִילוּ אוֹיבּ עֶר זֶעט ווִי אֵיינֶער אִיז אַרָאפְּגֶעפַאלְן אִין פָּארְנְט פוּן זַיינֶע אוֹיגְן אוּן עֶס גִיסְט זִיךְ בְּלוּט, גֵייט אִים עֶס נִישְׁט אָן, ווַייל 'יֶעצְט בִּין אִיךְ אָף דָארִי, יֶעצְט אִיז נִישְׁט דִי צַייט פוּן מַיין אַרְבֶּעט!'...

אִיךְ ווִיל נִישְׁט הָאבְּן אִין מַיינֶע מוֹסְדוֹת אַזֶעלְכֶע אַיינְגֶעשְׁטֶעלְטֶע!

עֶס אִיז מַיין דְזְשַׁאבּ, ווַייל אִיךְ בִּין אַ אִיד

אַ מְלַמֵּד'ס אוּן אַ לֶערֶערִינְ'ס דְזְשַׁאבּ אִיז: זַיין אַ מְחַנֵּךְ פִיר אוּן צְוָואנְצִיג שָׁעָה!

דָאס אִיז זַיין דְזְשַׁאבּ, מַיין דְזְשַׁאבּ אוּן דִי דְזְשַׁאבּ פוּן יֶעדְן אִיד!

יֶעדֶער מְלַמֵּד אָדֶער לֶערֶערִין וָואס זֶעט עֶפֶּעס אִין דִי מוֹסָד, צוּם בֵּיישְׁפִּיל, דִי לָאנְטְשׁ רוּם אִיז אִיבֶּערְגֶעדְרֵייט, עֶפֶּעס הָאט זִיךְ אוֹיסְגֶעגָאסְן אוֹיף דֶער עֶרְד, אָדֶער אַ קִינְד הָאט גֶעצִיפְּט אַ צְוֵוייטְן קִינְד, אֲפִילוּ עֶס אִיז נִישְׁט אַ קִינְד פוּן דַיין כִּתָּה, קֶען מֶען נִישְׁט זָאגְן: **"דָאס אִיז נִישְׁט מַיין דְזְשַׁאבּ"**, אָדֶער: **יֶעצְט אִיז נִישְׁט מַיין צַייט צוּ אַרְבֶּעטְן"**, מֶען דַארְף ווִיסְן: עֶס אִיז מַיין דְזְשַׁאבּ, ווַייל אִיךְ בִּין אַ אִיד אוּן אִיךְ דַארְף זֶען אַז דִי קִינְדֶער וָואס דְרֵייעֶן זִיךְ אַרוּם מִיר זָאלְן וֶוערְן גוּט מְחוּנָךְ.

אַ פְרוֹי הָאט דֶערְצֵיילְט פַאר מַיין ווַייבּ תְּחִיֶ', אַז אִיר טָאכְטֶער אַרְבֶּעט אִין אַ פְּלֶעי גְרוּפּ (גַן יְלָדִים), זִי אִיז מְקוּרָב צוּ הֵיכַל הַקוֹדֶשׁ, זִי הֶערְט אוֹיס דִי 'חִינוּךְ שִׁיעוּרִים', אוּן זִי ווֵייסְט אַז מֶען דַארְף רֶעדְן צוּ קְלֵיינֶע קִינְדֶער פוּן זַיין עֶרְלִיךְ.

אֵיין טָאג הָאט זִי גֶעזֶען ווִי צְוֵויי קְלֵיינֶע קִינְדֶער שְׁפִּילְן זִיךְ נִישְׁט אֵיידְל אִין בֵּית הַכִּסֵא, אִיז זִי צוּגֶעגַאנְגֶען צוּ דִי קִינְדֶער אוּן גֶעזָאגְט: **"דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז דָא, מֶען טָאר דָאס נִישְׁט טוּן!"** אוּן אַ צְוֵוייטֶע לֶערֶערִין אִיז דוּרְךְ גֶעגַאנְגֶען אוּן גֶעזֶען ווִי זִי רֶעדְט צוּ דִי קִינְדֶער, הָאט זִיךְ אִיר פָארְגֶעהַאלְטְן: **"פַארְוָואס זָאגְסְטוּ זֵיי אַז מֶען**

טָאר דָאס נִישְׁט טוּן?!" הָאט זִי גֶעעֶנְטְפֶערְט: **"וָואס הֵייסְט 'פַארְוָואס'?! דִי צְוֵויי קִינְדֶער טוּעֶן דָאךְ זַאכְן וָואס מֶען טָאר נִישְׁט!"** הָאט דִי לֶערֶערִין אִיר גֶעזָאגְט: **"דָאס אִיז נִישְׁט דַיין דְזְשַׁאבּ! דִי עֶלְטֶערְן וֶועלְן זָאגְן פַאר דִי קִינְדֶער וָואס זֵיי הָאבְּן צוּ זָאגְן, מִיר דַארְפְן נָאר זֶען אַז דִי קִינְדֶער זָאלְן אַהֵיימְקוּמֶען צוּפְרִידְן, אוּן קֶענֶען דִי לִימוּדִים וָואס מִיר לֶערְנֶען!"**

דָאס אִיז מַמָּשׁ נִישְׁט צוּם גְלֵייבְּן, אַ הֵיימִישֶׁע וַוייבְּל זָאל אַזוֹי רֶעדְן?! וָואס הֵייסְט **"דָאס אִיז נִישְׁט אוּנְזֶער דְזְשַׁאבּ"**?! אִיךְ בִּין דָאךְ אַ אִיד! אַפִילוּ וֶוען אִיךְ וָואלְט בַּאמֶערְקְט אִין גַאס אַז צְוֵויי קִינְדֶער בַּאהַאלְטְן זִיךְ אִין אַ ווִינְקְל אִין הוֹיף אוּן טוּעֶן נִישְׁט אֵיידֶעלֶע זַאכְן, וָואלְט אִיךְ זֵיי גֶעדַארְפְט זָאגְן: **"קִינְדֶערְלֶעךְ דָאס טָאר מֶען נִישְׁט טוּן, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז דָא!"** אַפִילוּ אִיךְ בִּין נִישְׁט זֵייעֶר מְלַמֵּד, אוּן זֵיי זֶענֶען נִישְׁט פוּן מַיין קְרֵייז!

כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן אַז מֶען אַרְבֶּעט אִין אַ מוֹסָד, דַארְף מֶען זֶען צוּ הֶעלְפְן מִיט וָואס מֶען קֶען נָאר, מְחַנֵךְ צוּ זַיין אִידִישֶׁע קִינְדֶער אוֹיפְן רִיכְטִיגְן וֶועג.

אִיךְ דַארְף נִישְׁט קַיין סִיסְטֶעמַאטִישֶׁע מְלַמְּדִים

אִיךְ זִיץ יֶעצְט מִיט דִי הַנְהָלָה אוֹיסְצוּאָוועלְן מְלַמְּדִים אוּן לֶערֶערִינְס פַארְן קוּמֶענְדִיגְן יָאר, בָּרוּךְ הַשֵּׁם מֶען הָאט קוֹים אָנְגֶעהוֹיבְּן דָאס יָאר אוּן מֶען גֵייט שׁוֹין אָנְהֵייבְּן נָאךְ אַ יָאר, עֶס גֵייט אַ יָאר נָאךְ אַ יָאר; וִויל אִיךְ עֶנְק בֶּעטְן, וֶוער עֶס הָאט נִישְׁט קַיין כֹּחַ, וֶוער עֶס אִיז שׁוֹין אוֹיסְגֶעבְּרֶענְט פוּן אַרְבֶּעטְן מִיט קִינְדֶער, זָאל מִיר קוּמֶען זָאגְן, וַוייל אִיךְ דַארְף נִישְׁט קַיין מְלַמְּדִים אוּן לֶערֶערִינְס וָואס אַרְבֶּעטְן סִיסְטֶעמַאטִישׁ, אִיךְ דַארְף נִישְׁט קַיין מְלַמְּדִים וָואס זָאגְן אוֹיף יֶעדֶע זַאךְ: **"דָאס אִיז נִישְׁט מַיין דְזְשַׁאבּ"**.

וֶוען אַ בָּאס פָארְט חַס וְשָׁלוֹם אִיבֶּער אַ קִינְד, אוּן דָאס קִינְד וֶוערְט צֶעטְרָאטְן הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵינוּ, פַאלְט קֵיינֶעם נִישְׁט אֵיין צוּ זָאגְן: **"אִיךְ בִּין נִישְׁט דֶער בָּאס רֶבִּי"**, **"אִיךְ בִּין נִישְׁט דִי בָּאס טִיטְשֶׁער"**, נָאר מֶען לוֹיפְט זֶען וָואס מֶען קֶען רַאטֶעוֶוען, - אַזוֹי דַארְף מֶען אָנְקוּקְן יֶעדֶע זַאךְ אִין חֵדֶר אוּן אִין שׁוּלֶע, אוֹיבּ מֶען זֶעט אַ קִינְד קוּקְט נִישְׁט אוֹיס מְסוּדָר, דֶער קִינְד שְׁמֵייכְלְט נִישְׁט, עֶר זֶעט אוֹיס צֶעבְּרָאכְן, דַארְף מֶען זֶען וָואס מֶען קֶען הֶעלְפְן דֶעם קִינְד, מֶען דַארְף דָאס אִיבֶּערְגֶעבְּן פַארְ'ן מְנַהֵל אָדֶער מְנַהֶלֶת.

הַיינְט אִינְדֶערְפְרִי וֶוען בִּין אִיךְ אָנְגֶעקוּמֶען אִין יְשִׁיבָה, הָאבּ אִיךְ גֶעזֶען אוֹיף אַ בָּחוּרְ'ס פָּנִים אַז עֶר אִיז זֵייעֶר נִישְׁט בְּסֵדֶר, עֶר אִיז טְרוֹיעֶרִיג אוּן צֶעבְּרָאכְן, בִּין אִיךְ צוּגֶעגַאנְגֶען צוּ אִים אוּן גֶעפְרֶעגְט: **"וָואס גֵייט פָאר מִיט דִיר? דוּ זֶעסְט נִישְׁט אוֹיס גוּט, דוּ הָאסְט אַ טוּיטֶע פָּנִים, אֶפְשָׁר טְשֶׁעפֶּעט דִיךְ אֵיינֶער, אֵיינֶער רוֹדֵפְ'ט דִיר?"** זָאגְט עֶר מִיר: **"יָא! אַ בָּחוּר פֵּיינִיגְט מִיךְ"**, אִיךְ הָאבּ גְלַייךְ קֶעיר גֶענוּמֶען פוּן דֶעם פְּרָאבְּלֶעם אוּן דֶער בָּחוּר אִיז שׁוֹין פְרֵיילִיךְ, אִיךְ וָואלְט אוֹיךְ גֶעקֶענְט זָאגְן: **"דָאס אִיז נִישְׁט מַיין דְזְשַׁאבּ! אִיךְ קוּם אִין יְשִׁיבָה צוּ זָאגְן פַאר דִי בָּחוּרִים צוּ לֶערְנֶען מִשְׁנַיוֹת, זֵיי זָאלְן זִיצְן אוֹיפְן פְּלַאץ אָנְגֶעטוּן מִיט אַ רֶעקְל אוּן גַארְטְל אוּן זִיךְ שָׁאקְלֶען".**

מֶען דַארְף אַרַיינְלֵייגְן אִין דִי קִינְדֶער 'הַארְץ'! דָאס אִיז דֶער עִיקָר.

גֶעבְּן גוּטֶע וֶוערְטֶער פַאר דִי קִינְדֶער

אִיךְ הָאף אַז דִי מְלַמְּדִים אוּן לֶערֶערִינְס לֶערְנֶען מִיט דִי קִינְדֶער וָואס מֶען דַארְף, מֶען קֶען דָאךְ נִישְׁט סְתָּם זִיצְן אוּן גָארְנִישְׁט טוּן מִיט דִי קִינְדֶער, קִינְדֶער דַארְפְן קֶענֶען דַאוֶוענֶען, לֵיינֶען, הֲלָכוֹת, אוּן פֵּרוּשׁ הַמִּילוֹת פוּנֶעם דַאוֶוענֶען, אִיךְ וִויל עֶנְק אָבֶּער בֶּעטְן, חוּץ פוּן דִי לִימוּדִים וָואס מֶען לֶערְנְט מִיט דִי קִינְדֶער, זָאל מֶען אוֹיךְ גֶעבְּן גוּטֶע וֶוערְטֶער פַאר דִי קִינְדֶער.

עֶס אִיז נֶעבֶּעךְ דָא פֶעלֶער פוּן עֶלְטֶערְן וָואס טְשֶׁעפֶּען זֵייעֶרֶע קִינְדֶער, זֵיי שְׁרֵייעֶן אוּן צֶעקְלַאפְּן דִי קִינְדֶער, דֶערְפַאר דַארְף דָאס זַיין דֶער עִיקָר צִיל וֶוען מֶען קוּמְט צוּ דִי קִינְדֶער, צוּ גֶעבְּן גוּטֶע וֶוערְטֶער פַאר דִי קִינְדֶער.

אַ קִינְד אִיז אֵיין טָאג נָאךְ חֵדֶר צוּגֶעקוּמֶען צוּ מִיר אוּן גֶעזָאגְט מִיט וֵוייטָאג: **"אִיךְ וִויל נִישְׁט אַהֵיימְגֵיין וַוייל מַיין מַאמֶע הָאט מִיךְ פֵיינְט, מַיין מַאמֶע זָאגְט מִיר אַז זִי גֵייט מִיךְ הַרְגְ'עֶנֶען אוּן זִי גֵייט מִיךְ צֶעשְׁנַיידְן!"**

אַוַודַאי דַארְף מֶען נִישְׁט אָנְנֶעמֶען אַלֶע מַעֲשִׂיוֹת וָואס קִינְדֶער דֶערְצֵיילְן; הַיינְט אִיז גֶעוָוארְן אַ נַייעֶ וֶועלְט, אוֹיבּ אַ מַאמֶע זָאגְט פַאר אַ קִינְד וָואס צוּ טוּן, צוּם בֵּיישְׁפִּיל, דִי מַאמֶע לָאזְט נִישְׁט אִיר מֵיידְל אִיבֶּערְנֶעכְטִיגְן בַּיי אַ חַבֶרְ'טֶע, מֵיינְט שׁוֹין אַז 'מַיין מַאמֶע אַבְּיוּזְט מִיךְ' (זִי גֵייט זִיךְ אוּם שְׁלֶעכְט צוּ אִיר), דָאס מֵיינְט אַבְּיוּזְן?! אִיךְ לָאז אוֹיךְ נִישְׁט מַיינֶע קִינְדֶער גֵיין שְׁלָאפְן בַּיי אַנְדֶערֶע מִשְׁפָּחוֹת, אִיךְ גֶעבּ זֵייעֶר אַכְטוּנְג אוֹיף מַיינֶע קִינְדֶער; אָבֶּער דִי מַעֲשֶׂה אִיז יָא אֱמֶת, וַוייל דִי זֶעלְבֶּע זַאךְ וָואס אִיךְ הֶער פוּן דֶעם קִינְד, הֶערְט דִי מְנַהֶלֶת פוּן זַיין שְׁוֶועסְטֶער אִין שׁוּלֶע, דֶערְפַאר בֶּעט אִיךְ עֶנְק, גֶעבְּט אַסַאךְ גוּטֶע וֶוערְטֶער פַאר יֶעדְן קִינְד.

וָואס מֵיינְט גוּטֶע וֶוערְטֶער?

מֶען קֶען נִישְׁט גֶעבְּן קַיין פַאלְשֶׁע גֶעמַאכְטֶע גוּטֶע וֶוערְטֶער; אִיךְ וֶוער פַארְאִיבְּלְט וֶוען אִיךְ הֶער פַאלְשֶׁע גֶעמַאכְטֶע גוּטֶע וֶוערְטֶער.

אַ קִינְד דַארְף אַ הַארְצִיגֶער מְלַמֵּד וָואס זָאל אִים זָאגְן מִיט אַן אֱמֶת: **"בִּיסְט אַזוֹי סְפֶּעצִיעֶל"**, **"בִּיסְט אַזוֹי וואוּיל"**, אוּן עֶס פֶעלְט אֲפִילוּ נִישְׁט אוֹיס דַוְקָא צוּ גֶעבְּן סְפֶּעצִיעֶלֶע וֶוערְטֶער, קִינְדֶער דַארְפְן פָּשׁוּטְ'עֶ וֶוערְטֶער, וִוי זָאגְן מִיט אַ שְׁמֵייכְל: **"אַ גוּט מָארְגְן"**, **"אַ גוּטְן טָאג"**, **"וָואס הֶערְט זִיךְ?"** **"וִוי אַזוֹי אִיז גֶעוֶוען עֶנְקֶער שִׂמְחָה?"** **"וִוי אַזוֹי אִיז גֶעוֶוען דַיין שַׁבָּת?"** **"וואוּ בִּיסְטוּ גֶעוֶוען יוֹם טוֹב?"** **"וִוי אַזוֹי אִיז גֶעוֶוען דִי שִׂמְחָה?"** **"וָואס הָאסְטוּ גֶעבֶּעטְן פַאר אֲפִיקוֹמָן?"** **"הָאסְט שׁוֹין גֶעטְרָאפְן וָואס דוּ הָאסְט גֶעדַארְפְט אַיינְקוֹיפְן?"**

זִיךְ אִינְטֶערֶעסִירְן - אִיז לֶעבְּן פַאר אַ קִינְד

אַ אִינְגֶערְמַאן הָאט מִיר גֶעפְרֶעגְט: פַארְוָואס שְׁטֶעלְט דֶער ראֹשׁ יְשִׁיבָה אָפּ יֶעדְן קִינְד פוּן פֶּסַח אִינְדֶערְפְרִי בִּיז אַ וָואךְ נָאךְ פֶּסַח אוּן פְרֶעגְט יֶעדְן בַּאזוּנְדֶער דִי זֶעלְבֶּע פְרַאגֶע: **"וָואס הָאסְטוּ גֶעבֶּעטְן פַאר אֲפִיקוֹמָן?"** וָואס גֵייט אָן פַארְן ראֹשׁ יְשִׁיבָה וָואס יֶעדֶער אִינְגְל הָאט גֶעבֶּעטְן פַאר אֲפִיקוֹמָן?! דֶער עֶנְטְפֶער אִיז: עֶס גֵייט מִיר טַאקֶע נִישְׁט אָן וָואס דִי קִינְדֶער הָאבְּן גֶעבֶּעטְן פַאר אֲפִיקוֹמָן, אוּן אִיךְ הֶער זִיךְ אַפִילוּ נִישְׁט צוּ וָואס דִי קִינְדֶער עֶנְטְפֶערְן מִיר, אִיךְ פְרֶעג עֶס פוּן דִי קִינְדֶער וַוייל אִיךְ וֵויס אַז אַ קִינְד פְרֵיידְט זִיךְ צוּ שְׁטֵיין נֶעבְּן זַיין ראֹשׁ יְשִׁיבָה אוּן שְׁפִּירְט אַז זַיין ראֹשׁ יְשִׁיבָה אִיז נֵייגֶערִיג אִין אִים; דָאס אַלֵיין אַז אַ קִינְד זֶעט וִוי מֶען אִינְטֶערֶעסִירְט זִיךְ אוֹיף אִים, אִיז לֶעבְּן פַאר אַ קִינְד.

מֶען זָאל זַיין צַייטְלִיךְ

אִיךְ וִויל בֶּעטְן פוּן אַלֶע מְלַמְּדִים אוּן לֶערֶערִינְס: מֶען זָאל זַיין צַייטְלִיךְ.

'צַייטְלִיךְ' מֵיינְט: וֶוען עֶס קוּמְט דִי צַייט צוּ זַיין אִין כִּתָּה, בִּין אִיךְ שׁוֹין בַּארוּאִיגְט פוּן דִי שְׁוִויצְן פוּן דִי לַאנְגֶע וֶועג, אִיךְ הָאבּ שׁוֹין גֶעגֶעסְן, אוּן אִיךְ בִּין שׁוֹין גְרֵייט אוֹיפְצוּנֶעמֶען דִי קִינְדֶער אוּן אָנְהֵייבְּן דֶעם טָאג.

אוֹיבּ מֶען קוּמְט אָן דִי לֶעצְטֶע מִינוּט, מִיט דִי נְשָׁמָה אִין דִי הַאנְט, מֵיינְט עֶס: 'נִישְׁט צַייטְלִיךְ'!

מֶען קֶען נִישְׁט קוּמֶען אִין כִּתָּה מִידֶערְהֵייט

מְלַמְּדִים אוּן לֶערֶערִינְס דַארְפְן זִיךְ בַּיינַאכְט לֵייגְן שְׁלָאפְן צַייטְלִיךְ צוּ זַיין אוֹיסְגֶערוּט פַאר דִי קִינְדֶער.

עֶס אִיז נִישְׁטָא וואוּ צוּ גֵיין פַארְבְּרֶענְגֶען בַּיינַאכְט; אוֹיבּ מֶען הָאט אַ שִׂמְחָה אוּן מֶען דַארְף גֵיין שְׁלָאפְן שְׁפֶּעט, מוּז מֶען פַארְדֶעם מְסַדֵּר זַיין אֵיינֶער וָואס זָאל אִיבֶּערְנֶעמֶען דִי כִּתָּה דֶעם קוּמֶענְדִיגְן טָאג. מֶען קֶען נִישְׁט קוּמֶען אִין כִּתָּה מִידֶערְהֵייט.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן, עֶטְץ זָאלְטְס הָאבְּן אַסַאךְ הַצְלָחָה אוּן סִיַּיעְתָּא דִשְׁמַיָּא, אָמֵן.

אִיךְ הָאבּ עֶטְלִיכֶע שְׁוֶוערֶע קִינְדֶער אִין קְלַאס, וִוי אַזוֹי גֶעבּ אִיךְ זִיךְ אַן עֵצָה?

שְׁאֵלָה:

לִכְבוֹד דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ״א,

מֶען הָאט מִיר אָנְגֶענוּמֶען דָאס יָאר אַלְס מְלַמֵּד אִין אַ נַייעֶ תַּלְמוּד תּוֹרָה אִין כִּיתָּה ז׳, בָּרוּךְ ה׳ עֶס אִיז זֵייעֶר אַ פֵיינֶע קְלַאס מִיט קִינְדֶער פוּן חָשׁוּבֶ׳ע הַיימִישֶׁע שְׁטוּבֶּער, אוֹיךְ דֶער מְנַהֵל אִיז זֵייעֶר גוּט צוּ מִיר אוּן עֶר רֶעסְפֶּעקְט מַיין שְׁוֶוערֶע אַרְבֶּעט וָואס אִיךְ לֵייג אַרַיין אִין דִי קִינְדֶער.

אִיךְ הָאבּ אָבֶּער אַפָּאר גֶעצֵיילְטֶע קִינְדֶער וָואס מַאכְן מִיר זֵייעֶר שְׁוֶוער, זֵיי הֶערְן בִּכְלַל נִישְׁט צוּ וָואס אִיךְ רֶעד צוּ זֵיי, נִישְׁט פַאר שְׁלֶעכְטִיקֵייט נָאר זֵיי הֶערְן טַאקֶע נִישְׁט, זֵיי זֶענֶען זֵייעֶר פַארְ׳חָלוֹמְ׳ט אוּן זֵיי הֶערְן פָּשׁוּט נִישְׁט אַז מֶען הָאט גֶערֶעדְט צוּ זֵיי, בִּיז וֶוען מֶען זָאגְט אַפָּאר מָאל וֶועקְן זֵיי זִיךְ אוֹיף.

אוֹיךְ אִיז דָא אַ קִינְד, גְרַאדֶע מִיט גַאנְץ אַ פֵיינֶעם קֶעפְּל, אָבֶּער דוּרְכְאוֹיס דֶעם גַאנְצְן פַארְלֶערְנֶען מַאכְט עֶר מִיט דִי הֶענְט כְּאִילוּ עֶר שִׁיסְט יֶעצְט בָּאמְבֶּעס אוֹיף אֵיינֶעם אוּן עֶר מַאכְט דִי גֶערוּדֶער וִוי בָּאמְבֶּעס פְלִיעֶן. אִיךְ הָאבּ גֶעמֵיינְט אָנְפַאנְג אַז עֶפֶּעס אִיז נִישְׁט אִין אָרְדֶענוּנְג מִיט אִים, אָבֶּער אִיךְ זֶע אַז עֶס פֶעלְט אִים מַמָּשׁ גָארְנִישְׁט, עֶר הָאט אַ פֵיין קֶעפְּל אוּן בַּיים שְׁפִּילְן אִיז עֶר פוּן דִי בֶּעסְטֶע, אוֹיךְ דָאס לֶערְנֶען קֶען עֶר שְׁנֶעל אוֹיפְכַאפְּן, אָבֶּער אִינְמִיטְן פָארְלֶערְנֶען פְלִיט עֶר עֶרְגֶעץ אַוֶועק, וְאֵינֶנּוּ.

אִיךְ הָאבּ שׁוֹין פְּרוּבִּירְט אַסַאךְ מִיטְלֶען, אָבֶּער עֶס גֵייט זֵייעֶר שְׁוֶוער, עֶס קוּקְט אוֹיס וִוי זֵייעֶר מֹחַ אִיז בִּכְלַל נִישְׁט דָא. דֶער מְנַהֵל זָאגְט אַז עֶס אִיז אַזוֹי בַּיי אַסַאךְ קִינְדֶער אוּן זֵיי וַואקְסְן עֶס אוֹיס שְׁפֶּעטֶער, אָבֶּער מִיר שְׁטֶערְט עֶס זֵייעֶר שְׁטַארְק, אִיךְ ווִיל אַז יֶעדֶער קִינְד זָאל מַצְלִיחַ זַיין, אִיז דָא עֶפֶּעס אַן עֵצָה?

אַ גְרוֹיסְן יְיַשֶׁר כֹּחַ

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ – יוֹם א׳ פָּרָשַׁת וַיֵּצֵא, רֹאשׁ חוֹדֶשׁ כִּסְלֵו, שְׁנַת תשע״ח לִפְרָט קָטָן

לִכְבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן דַיין בְּרִיוו.

ווָאוֹיל אִיז דִיר אוּן ווָאוֹיל אִיז דַיין חֵלֶק אַז דוּ הָאסְט דִי זְכִיָּה צוּ זַיין אַ מְלַמֵּד דַרְדְּקֵי, לֶערְנֶען תּוֹרָה מִיט תִּינוֹקֶת שֶׁל בֵּית רַבָּן וָואס אוֹיף זֵייעֶר תּוֹרָה שְׁטֵייט דִי וֶועלְט; חֲכָמֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה זָאגְן (בָּבָא בַּתְרָא ח:): אוֹיפְ׳ן פָּסוּק (דָּנִיאֵל יב, ג): ״וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים״ – אֵלּוּ מְלַמְּדֵי תִינוֹקוֹת, אַ מְלַמֵּד אִיז צוּגֶעגְלִיכְן צוּ דִי שְׁטֶערְנְס. פּוּנְקְט אַזוֹי וִוי מֶען קֶען נִישְׁט צֵיילְן דִי שְׁטֶערְנְס פוּן הִימְל, אַזוֹי אוֹיךְ קֶען מֶען נִישְׁט צֵיילְן דִי זְכוּתִים פוּן אַ מְלַמֵּד וָואס לֵייגְט אַרַיין אִין קִינְדֶער תּוֹרָה, תְּפִלָּה וְיִרְאַת שָׁמַיִם. דֶערְפַאר זָאלְסְטוּ זִיךְ זֵייעֶר מְחַזֵּק זַיין אַז דוּ הָאסְט אַזוֹיפִיל זְכוּתִים אִין הִימְל.

אַ מְלַמֵּד דַארְף גוּט עֶסְן אוּן גוּט שְׁלָאפְן אַזוֹי וִוי דִי הֲלָכָה אִיז (יוֹרֶה דֵעָה סִימָן רמה, סָעִיף טז): ״וְאֵין לַמְלַמֵּד לִנְעוֹר בַּלַּיְלָה יוֹתֵר מִדַּאי, שֶׁלֹּא יִהְיֶה עָצֵל בַּיּוֹם לִלְמֹד, וְכֵן לֹא יִתְעַנֶּה״, אַ מְלַמֵּד טָאר נִישְׁט זַיין אוֹיף שְׁפֶּעט בַּייְנַאכְט כְּדַאי עֶר זָאל נִישְׁט זַיין מִיד; וַוייל אוֹיבּ אַ מְלַמֵּד אִיז מִיד, עֶר אִיז נִישְׁט גֶעשְׁלָאפְן גֶעהֶערִיג, קֶען עֶר שְׁנֶעל וֶוערְן אוֹיפְגֶערֶעגְט חַס וְשָׁלוֹם אוּן עֶר קֶען צוּקוּמֶען צוּ שְׁלָאגְן וְכוּ׳, אָדֶער אַז אַ מְלַמֵּד עֶסְט נִישְׁט גֶעהֶערִיג, עֶר אִיז הוּנְגֶערִיג, קֶען עֶר חַס וְשָׁלוֹם וֶוערְן אָנְגֶעצוֹיגְן אוֹיף דִי קִינְדֶער. דֶערְפַאר זָאלְסְטוּ אַכְטוּנְג גֶעבְּן צוּ גֵיין שְׁלָאפְן פְרִי אַז דוּ זָאלְסְט זַיין גוּט אוֹיסְגֶערוּט, וֶועט דֶער גַאנְצֶער טָאג דִיר גֵיין גְרִינְגֶער.

אִיךְ ווִיל דִיר מִיטְטֵיילְן אַ שֵׁיינֶע מַעֲשֶׂה וָואס וֶועט דִיר צוּנִיץ קוּמֶען; אַ מְלַמֵּד הָאט זִיךְ אוֹיסְגֶערֶעדְט פַאר זַיינְ׳ס אַ חַבֵר אַז עֶר הָאט אַ פְּרָאבְּלֶעם, עֶר וֵוייסְט נִישְׁט וָואס צוּ טוּן מִיט זַיין כִּתָּה, יֶעדֶע עֶרֶב רֹאשׁ חוֹדֶשׁ וֶוערְן דִי קִינְדֶער אַזוֹי שְׁלֶעכְט צוּ אִים, זֵיי נֶעמֶען אִים מַמָּשׁ אַרוֹיס פוּן דִי כֵּלִים בִּיז עֶר שְׁלָאגְט זֵיי, ״אִיךְ וֵוייס נִישְׁט פוּן וואוּ דִי קִינְדֶער וֵוייסְן וֶוען עֶס אִיז עֶרֶב רֹאשׁ חוֹדֶשׁ; אַ גַאנְצְן חוֹדֶשׁ אִיז אַלֶעס פֵיין אוּן ווָאוֹיל בִּיז עֶס קוּמְט עֶרֶב רֹאשׁ חוֹדֶשׁ, דֶעמָאלְט וֶוערְן זֵיי גֶעפֶערְלִיךְ צֶעווִילְדֶעוֶועט וְכוּ׳״; דֶער חַבֵר הָאט גְלַייךְ פַארְשְׁטַאנֶען אַז עֶפֶּעס גֵייט פָאר מִיטְ׳ן מְלַמֵּד אַלֵיין, נִישְׁט מִיט דִי קִינְדֶער; פְרֶעגְט עֶר דֶעם מְלַמֵּד: ״זָאג מִיר, וָואס אִיז דַיין סֵדֶר הַיּוֹם יֶעדְן עֶרֶב רֹאשׁ חוֹדֶשׁ?״ זָאגְט דֶער מְלַמֵּד פַאר זַיין חַבֵר: ״יֶעדְן עֶרֶב רֹאשׁ חוֹדֶשׁ פִיר אִיךְ זִיךְ אַז אִיךְ שְׁטֵיי אוֹיף גָאר פְרִי אוּן אִיךְ זָאג אוֹיס תְּהִילִים, אוֹיךְ הָאבּ אִיךְ אַן הַנְהָגָה נָאךְ פוּן אַלְס בָּחוּר צוּ פַאסְטְן יֶעדְן עֶרֶב רֹאשׁ חוֹדֶשׁ וְכוּ׳״, זָאגְט אִים דֶער חַבֵר: ״שׁוֹין, דַארְפְסְט נִישְׁט מֶער רֶעדְן, הָאסְט שׁוֹין אַלֶעס דֶערְצֵיילְט; נִישְׁט דִי קִינְדֶער זֶענֶען דִי פְּרָאבְּלֶעם, דִי קִינְדֶער זֶענֶען טַייעֶרֶע קִינְדֶער, זָאגְסְט דָאךְ אַלֵיינְס אַז זֵיי זֶענֶען ווָאוֹיל אַ גַאנְצְן חוֹדֶשׁ, נָאר דֶער פְּרָאבְּלֶעם אִיז אַז דוּ פַאסְט יֶעדְן עֶרֶב רֹאשׁ חוֹדֶשׁ, אוּן אַז מֶען עֶסְט נִישְׁט וֶוערְט מֶען שְׁנֶעלֶער נֶערְוֶועז וְכוּ׳. אִיךְ הָאבּ פַאר דִיר צְוֵויי עֵצוֹת, אָדֶער הֶערְסְטוּ אוֹיף צוּ פַאסְטְן אַזוֹי וִוי דִי הֲלָכָה אִיז אַז אַ מְלַמֵּד טָאר נִישְׁט פַאסְטְן, אָדֶער אוֹיבּ דוּ ווִילְסְט נִישְׁט אַוֶועק גֵיין פוּן דַיין מִנְהָג, זָאלְסְטוּ נֶעמֶען אַ צְוֵוייטֶער מְלַמֵּד וָואס זָאל דִיר אִיבֶּער נֶעמֶען יֶעדְן עֶרֶב רֹאשׁ חוֹדֶשׁ״.

אַ מְלַמֵּד דַארְף ווִיסְן אַ כְּלַל, אֶמֶת טַאקֶע, עֶס אִיז זֵייעֶר ווִיכְטִיג צוּ גֵיין אוֹיף שְׂמְחוֹת פוּן מִשְׁפָּחָה וְכוּ׳, אָבֶּער אַזוֹי וִוי יֶעדֶער אֵיינֶער הָאט דָאךְ גֶעבֶּענְטְשְׁטֶע מִשְׁפָּחוֹת כֵּן יִרְבּוּ, עֶס קוּמְט אוֹיס כִּמְעַט יֶעדֶע וָואךְ שְׂמְחוֹת וְכוּ׳, דַארְף אַ מְלַמֵּד ווִיסְן אַז עֶר טָאר נִישְׁט אַרַיין גֵיין אִין כִּתָּה אוֹיבּ עֶר אִיז נִישְׁט גוּט גֶעשְׁלָאפְן, וַוייל מֶען קֶען חַס וְשָׁלוֹם פַארְשֶׁעמֶען אַ קִינְד בְּלוֹיז וַוייל מֶען אִיז מִיד.

אִיךְ הָאבּ לֶעצְטֶנְס מִיטְגֶעהַאלְטְן אַ שֵׁיינֶע מַעֲשֶׂה מִיט אַ מְלַמֵּד. דִי עֶלְצְטֶע כִּתָּה בַּיי אוּנְז אִין תַּלְמוּד תּוֹרָה דַאוֶוענְט שַׁחֲרִית אוּן מִנְחָה צוּזַאמֶען מִיט דִי בָּחוּרִים, אֵיין טָאג זֶע אִיךְ וִוי אַ קִינְד זִיצְט אוּן קֵייט גָאם בִּשְׁעַתְ׳ן דַאוֶוענֶען, אִיךְ טְרַאכְט צוּ מִיר: ׳אִיךְ ווִיל זֶען וָואס דֶער מְלַמֵּד גֵייט דָא טוּן מִיטְ׳ן קִינְד וְכוּ׳׳, אִיךְ זֶע וִוי דֶער קִינְד הַאלְט אִין אֵיין קֵייעֶן דִי גָאם בִּיז דֶער מְלַמֵּד הָאט דָאס בַּאמֶערְקְט, דֶער מְלַמֵּד הָאט צוּגֶערוּפְן דֶעם אִינְגְל, אִיךְ טְרַאכְט צוּ מִיר: ׳וָואס קוּמְט יֶעצְט, אַ פְּרַאסְק? אַ שְׁרֵיי?׳ אָבֶּער אִיךְ זֶע וִוי דֶער מְלַמֵּד רוּפְט אִים צוּ זֵייעֶר נָאנְט צוּ זִיךְ, עֶר בֵּייגְט זִיךְ צוּ צוּ זַיין אוֹיעֶר, אוּן זָאגְט אִים עֶפֶּעס. דֶער קִינְד גֵייט אַרוֹיס פוּן שׁוּל, עֶר קוּמְט צוּרִיק אַרַיין כְּאִילוּ לֹא הָיָה. רוּף אִיךְ צוּ דֶעם קִינְד, אִיךְ פְרֶעג אִים: ״וָואס הָאט דַיין רֶבִּי דִיר גֶעזָאגְט שְׁטִילֶערְהֵייט?״ זָאגְט דֶער קִינְד: ״מַיין רֶבִּי הָאט מִיר גֶעזָאגְט, אִיךְ זָאל אַרוֹיסְגֵיין פוּן שׁוּל אוֹיסְשְׁפֵּייעֶן מַיין גָאם אוּן אִיךְ זָאל אָנְהוֹיבְּן דַאוֶוענֶען״.

וֶוען דֶער מְלַמֵּד וָואלְט וֶוען נִישְׁט גֶעשְׁלָאפְן יֶענֶע נַאכְט, וָואלְט עֶר נִישְׁט גֶעהַאט קַיין יִשּׁוּב הַדַּעַת, נָאכְ׳ן רוּפְן דֶעם קִינְד וָואלְט עֶר אִים דֶערְלַאנְגְט אַ פְּרַאסְק, אָדֶער אַ צִיפּ, אָדֶער אַ שְׁרֵיי וְכוּ׳, אָבֶּער ווִיבַּאלְד דֶער מְלַמֵּד אִיז גֶעוֶוען אוֹיסְגֶערוּט אוּן רוּאִיג וְכוּ׳, הָאט עֶר שֵׁיין גֶערֶעדְט צוּם קִינְד. וֶוען דֶער קִינְד גֵייט גְרֶעסֶער וֶוערְן אוּן אוֹיפְוַואקְסְן וֶועט עֶר גֶעדֶענְקֶען אַז זַיין רֶבִּי הָאט אִים לִיבּ גֶעהַאט, עֶר גֵייט גֶעדֶענְקֶען וִוי שֵׁיין זַיין רֶבִּי הָאט גֶערֶעדְט צוּ אִים, אַז זַיין רֶבִּי הָאט זִיךְ גֶערֶעכְנְט מִיט זַיינֶע גֶעפִילְן, דֶער קִינְד גֵייט בְּלַייבְּן אַן

עֶרְלִיכֶער אִיד. דֶערְפַאר, אַז דוּ גֵייסְט צוּ שִׂמְחוֹת, דַארְפְסְטוּ נֶעמֶען אַ צְוֵוייטְן מְלַמֵד זָאל דִיר אִיבֶּער נֶעמֶען פַארְ'ן קוּמֶענְדִיגְן טָאג, אָדֶער זָאלְסְטוּ אַהֵיים גֵיין פְרִי פוּן דִי שִׂמְחָה.

דָאס וָואס דוּ פְרֶעגְסְט אַז דוּ הָאסְט אַ קִינְד אִין דַיין כִּתָּה וָואס וֶוערְט זֵייעֶר פַארְטְרַאכְט אִינְמִיטְן לֶערְנֶען, עֶר מַאכְט מִיט דִי הֶענְט כְּאִילוּ עֶר שִׁיסְט מִיט אַ גָאן וְכוּ'; דָאס קוּמְט פוּן קוּקְן מָאוִויס אָדֶער שְׁפִּילְן גֶעיִמְס אוֹיפְ'ן קָאמְפְּיוּטֶער וְכוּ'. עֶלְטֶערְן כַאפְּן נִישְׁט אַז וֶוען מֶען גֶעבְּט פַאר אַ קִינְד אַ קָאמְפְּיוּטֶער צוּ שְׁפִּילְן דֶערוֹיף גֶעיִמְס, נֶעמְט דָאס אַוֶועק דֶעם מֹחַ פוּנֶעם קִינְד. וֶוען דֶער קִינְד זִיצְט אִין חֵדֶר גֵייט דֶער קִינְד צוּרִיק צוּ זַיין קָאמְפְּיוּטֶער, עֶר וֶוערְט אַזוֹי אַרַיין גֶעטוּן אִין דֶעם אַז עֶר פַארְגֶעסְט זִיךְ וואוּ עֶר זִיצְט, עֶר הֵייבְּט אָן מַאכְן מִיט דִי הֶענְט וִוי עֶר הַאלְט אַ בִּיקְס אוּן שִׁיסְט. דָאס קוּמְט פוּן קוּקְן מָאוִויס וואוּ מֶען שִׁיסְט וְכוּ', אָדֶער פוּן גֶעיִמְס וָואס מֶען שְׁפִּילְט אוֹיפְ'ן קָאמְפְּיוּטֶער.

דֶערְפַאר, עֶלְטֶערְן וָואס וִוילְן הָאבְּן נַחַת פוּן זֵייעֶרֶע קִינְדֶער, עֶלְטֶערְן וָואס וִוילְן אוֹיפְשְׁטֶעלְן אַן עֶרְלִיכֶע שְׁטוּבּ, דַארְפְן אַכְטוּנְג גֶעבְּן נִישְׁט אַרַיין צוּ בְּרֶענְגֶען אִין שְׁטוּבּ אַ קָאמְפְּיוּטֶער א.ד.ג.; עֶנְדֶערְשׁ זָאלְן דִי קִינְדֶער טַאנְצְן אוּן שְׁפְּרִינְגֶען, אָדֶער שְׁפִּילְן מִיט שְׁפִּילְצֵייג וְכוּ', וָואס דָאס צִיט זֵיי נִישְׁט אַוֶועק זֵייעֶר מֹחַ.

דַיין שְׁאֵלָה וָואס דוּ פְרֶעגְסְט וְכוּ'; קוֹדֶם אִיז מַשְׁמַע אַז דוּ פְרֶעגְסְט וָואס דוּ קֶענְסְט טוּן מִיט דֶעם קִינְד וַוייל עֶר שְׁטֶערְט דִיר וְכוּ', נָאכְדֶעם שְׁרַייבְּסְטוּ אַז עֶס טוּט דִיר וֵויי וַוייל דוּ ווִילְסְט אַז דֶער קִינְד זָאל מַצְלִיחַ זַיין; דָאס אִיז צְוֵויי זַאכְן - וֶוען אַ קִינְד לֶערְנְט נִישְׁט, עֶר אִיז פַארְ'חָלוֹמְ'ט, דָאס אִיז אֵיין זַאךְ. נָאכְדֶעם אִיז דָא אַ קִינְד וָואס שְׁטֶערְט אַנְדֶערֶע - עֶר שְׁטֶערְט דֶעם מְלַמֵד, עֶר אִיז אַן עַזּוּת פָּנִים, דָאס אִיז אַ צְוֵוייטֶע זַאךְ.

אַ מְלַמֵד, אַ מְחַנֵךְ דַארְף ווִיסְן דֶעם כְּלַל, אַזוֹי וֶועט עֶר מַצְלִיחַ זַיין; וֶוען אַ קִינְד שְׁטֶערְט דִי כִּתָּה, דֶעמָאלְט קֶען נִישְׁט דֶער מְלַמֵד וַוארְטְן ווִי לַאנְג דִי גַאנְצֶע כִּתָּה וֶועט וֶוערְן אִיבֶּערְגֶעדְרֵייט, נָאר מֶען דַארְף קַנְסְ'נֶען דֶעם קִינְד וְכוּ'. אָבֶּער וֶוען דֶער קִינְד שְׁטֶערְט נִישְׁט דִי כִּתָּה, סַךְ הַכֹּל הַאלְט עֶר נִישְׁט מִיט דִי לִימוּדִים, אָדֶער עֶר דַאוֶוענְט נִישְׁט וְכוּ' - דָאס אִיז שׁוֹין אַן אַנְדֶערֶע מַעֲשֶׂה, בַּיי דֶעם פַאל דַארְף דֶער מְלַמֵד פְּרוּבִּירְן אִים צוּ מְשַׁחֵד זַיין וְכוּ' נָאכְאַמָאל אוּן נָאכְאַמָאל, דֶער מְלַמֵד דַארְף הָאבְּן סַבְלָנוּת. אוֹיבּ הָאט דֶער מְלַמֵד שׁוֹין פְּרוּבִּירְט אַלֶע וֶועגְן, אוּן מִיט דֶעם אַלֶעם זֶעט עֶר אַז דֶער קִינְד הַאלְט נִישְׁט מִיט דִי לִימוּדִים וְכוּ', דַארְף דֶער מְלַמֵד טוּן וָואס דִי הַלָכָה אִיז (שֻׁלְחָן עָרוּךְ יוֹרֶה דֵעָה, הִלְכוֹת מְלַמְדִים, סִימָן רמה, סְעִיף ט): "אֲפִילוּ תִּינוֹק שֶׁאֵינוֹ מֵבִין לִקְרוֹת, לֹא יְסַלְּקוּהוּ מִשָּׁם", אֲפִילוּ אַ קִינְד וָואס פַארְשְׁטֵייט נִישְׁט וָואס מֶען לֶערְנְט, זָאל מֶען אִים נִישְׁט אַוֶועק שִׁיקְן, "אֶלָּא יֵשֵׁב עִם הָאֲחֵרִים, אוּלַי יָבִין", עֶר זָאל בְּלַייבְּן זִיצְן מִיט דִי קִינְדֶער וָואס פַארְשְׁטֵייעֶן יָא, אֶפְשָׁר וֶועט עֶר יָא זוֹכֶה זַיין צוּ פַארְשְׁטֵיין.

דָאס אִיז וֶוען דֶער קִינְד הַאלְט נִישְׁט מִיט, אָבֶּער אַז אַ קִינְד שְׁטֶערְט דִי גַאנְצֶע כִּתָּה, מֶען קֶען נִישְׁט אָנְגֵיין מִיט דִי לֶערְנֶען וְכוּ', דֶעמָאלְט אִיז עֶפֶּעס אַנְדֶערְשׁ, דֶעמָאלְט דַארְף מֶען אַכְטוּנְג גֶעבְּן עֶר זָאל נִישְׁט שְׁטֶערְן.

גֶעוֶוענְלִיךְ דִי קִינְדֶער וָואס מַאכְן פְּרָאבְּלֶעמֶען פַאר זֵייעֶר מְלַמֵד, זֶענֶען בְּדֶרֶךְ כְּלַל זֵייעֶר צֶעבְּרָאכֶענֶע קִינְדֶער. קֵיינֶער קוּקְט נִישְׁט אוֹיף זֵיי, זֵיי בַּאקוּמֶען נִישְׁט קַיין שׁוּם אוֹיפְמֶערְקְזַאמְקֵייט, זוּכְן זֵיי דַאן אוֹיף אַ נִישְׁט גוּטֶע וֶועג מֶען זָאל קוּקְן אוֹיף זֵיי, דֶערְפַאר זוּכְן זֵיי צוּ שְׁטֶערְן דֶעם מְלַמֵד פוּן פָארְלֶערְנֶען, וַוייל דֶעמָאלְט אִיז דִי אֵיינְצִיגְסְטֶע צַייט וָואס אַנְדֶערֶע קִינְדֶער וֶועלְן לַאכְן צוּ זֵיי אוּן זֵיי וֶועלְן בַּאקוּמֶען תְּשׂוּמַת לֵב. וֶוען מֶען נֶעמְט אַפִיר דִי סָארְט קִינְדֶער, מֶען רֶעדְט צוּ זֵיי פְּרִיוַואט, זֶעט מֶען אַז זֵיי זֶענֶען זֵייעֶר צֶעבְּרָאכֶענֶע קִינְדֶער, זֵיי ווִילְן נִישְׁט זַיין שְׁלֶעכְט, זֵיי שְׁטֶערְן נִישְׁט לְהַכְעִיס, זֵיי טוּעֶן דָאס אוּמְוֶועלְנְדִיג נָאר כְּדֵי צוּ גֶעוואוּנֶען אַבִּיסְל אוֹיפְמֶערְקְזַאמְקֵייט.

אַ קְלוּגֶער מְלַמֵד נֶעמְט דִי קִינְדֶער וָואס זֶענֶען חֶבְרָה לַייט אַז זֵיי זָאלְן אִים הֶעלְפְן, אַזוֹי שְׁפָּארְט עֶר זִיךְ אַיין אַסַאךְ קָאפּ וֵויי. וַוייל אֵיינְמָאל מֶען גֶעוואוּנְט זֵיי, דֶער מְלַמֵד הָאט זֵיי אוֹיף זַיין זַייט, דֶעמָאלְט טוּישְׁט זִיךְ אַלֶעס אוּן זֵיי זוּכְן נָאר צוּ זַיין מִיט זֵייעֶר רֶבִּי אוֹיף אֵיין זַייט.

פַארְשְׁטֵייט זִיךְ אַז אָן תְּפִילָה נוּצְט גָארְנִישְׁט, מֶען קֶען ווִיסְן אַלֶע עֵצוֹת אוּן אַלֶע חָכְמוֹת, אָבֶּער אָן תְּפִילָה, אָן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן - קֶען מֶען גָארְנִישְׁט טוּן. דֶערְפַאר דַארְף מֶען אַסַאךְ דַאוֶוענֶען צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן מֶען זָאל זוֹכֶה זַיין צוּ הָאבְּן תַּלְמִידִים הֲגוּנִים, אַזוֹי וִוי דֶער רֶבִּי זָאגְט (סֵפֶר הַמִּידוֹת, אוֹת לִמּוּד, סִימָן ע): "צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל, שֶׁיִּזְכֶּה לְתַלְמִידִים הֲגוּנִים", אַ מְלַמֵד דַארְף בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן עֶר זָאל זוֹכֶה זַיין צוּ עֶרְלִיכֶע תַּלְמִידִים, וואוּילֶע תַּלְמִידִים - וַוייל אָן תְּפִילָה גֵייט גָארְנִישְׁט.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט מַצְלִיחַ זַיין אִין אַלֶע דַיינֶע וֶועגְן.

...

(עצתו אמונה חלק ב', מכתב קט"ז)

חִינוּךְ אָפְּטֵיילוּנְג
אוֹיף קוֹל בְּרֶסְלֶב
צו הערן אלע שיעורים אויף חינוך
פון דער ראש ישיבה שליט"א
אויף קול ברסלב
דרוקט: 1-2-4-2
- שמעו ותחי נפשכם -

צו באקומען וועכנטליך דעם גליון, ביטע שרייבט צו: jhbul1234@gmail.com

קוֹל בר־סלב

קול ברסלב - שיעורים; חיזוק יומי; ניגונים; מעשיות פון תפלה און נאך
212-444-9191 / 845-351-0910
ארץ ישראל 0797040066 / ענגלאנד 03303502361 / קאנאדא 4383008080
בעלגיע 3235003461 / ארגענטינע 11552354370

קוואל פון חיזוק (פרויען) - שיעורים; מעשיות פון תפלה; רעספּיס; און נאך
845-351-9060 / 212-444-9169
ארץ ישראל 0797040069 / ענגלאנד 03303502363/ קאנאדא 438-320-9090
חיזוק יומי אימעיל chizikyomi@gmail.com/ טעלעפאן מעסידזשינג 347-630-2876